

روز پژوهشگاه

(پاییز ۱۳۹۴)

محسن علیشاهیها، معاون پژوهشی

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی چندین سال است که مراسمی به مناسبت آغاز سال تحصیلی دانشجویان دکتری خود برپا می‌کند. این مراسم در اوائل در مهرماه برگزار می‌شد ولی چند سال است به اواخر پاییز منتقل شده تا همزمان با هفته پژوهش باشد. این همایش پاییزی به صورت عمومی‌ترین گردهمایی سالانه پژوهشگاه در آمده که بیشترین تعداد از اعضای خانواده‌ای پی‌ام -- از پیشکسوتان، پژوهشگران (اعضای هیئت علمی و محققان پسادکتری)، مدیران و مقامات، و دانشجویان در آن حضور می‌یابند و افرادی از این رشته‌های مختلف درباره انواع مسائل پژوهشگاه -- مشکلات، راهکارهای پیشنهادی، و چشم‌اندازها -- سخنرانی می‌کنند. یعنی مضمون مباحثات و سخنرانی‌ها منحصر به دوره دکتری و مسائل دانشجویی نیست. از این رو در نشریه اخبار تصمیم گرفتیم این مراسم را «روز پژوهشگاه» بنامیم که گویاتر از عنوان «مراسم آغاز سال تحصیلی در پژوهشگاه» به نظر می‌رسد. مراسم امسال استثنائاً در اول دی ماه برگزار شد.

محوری پژوهشگاه تأکید کردند و گفتند: همیشه حق را به محقق بده حتی وقتی که با عصبانیت داد و بیداد می‌کند، و اگر قانونی آمد که جای تعبیر داشت آن را به نفع محقق تعبیر کن!

اما پژوهشگاه برای چه تأسیس شده است؟ اهدافی که برای پژوهشگاه در اساسنامه تعریف شده است این است: «انجام پژوهش، دامن زدن به نوآوری‌های علمی، گسترش زمینه‌های جدید و پیشرفته از دانش‌های بنیادی، زمینه‌سازی مناسب برای ارتقای فعالیت‌های پژوهشی مرتبط، و رشد خلاقیت‌های علمی در تمام زمینه‌های دانش‌های بنیادی.» اینها در اساسنامه ۸۴ گفته شده و شما محققان پژوهشگاه خودتان می‌توانید قضاوت کنید که پژوهشگاه چقدر در جهت اهدافش پیشرفت کرده، و چقدر عقب مانده.

وظایفی که پژوهشگاه به منظور رسیدن به این اهداف برای خودش تعیین کرده در اساسنامه مندرج است که می‌توانید فایل آن را ببینید. من در اینجا فقط رئوس این وظایف را ذکر می‌کنم.

«انجام تحقیقات در زمینه‌های مرتبط ...؛ ایجاد ارتباط فعال و سازنده با سایر مؤسسات و جوامع علمی و پژوهشی در داخل و خارج از کشور ...؛ همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ...؛ ایجاد زمینه‌های مناسب

آغازگر این مراسم، طبق معمول، محسن علیشاهیها معاون پژوهشی پژوهشگاه بود که طی سخنرانی چنین گفت:

من پارسال گزارش مختصری دادم از عملکرد پژوهشگاه. امسال هم سعی می‌کنم گزارشی از ساختار (structure) پژوهشگاه بدهم.

پژوهشگاه در سال ۶۸ تأسیس شد و در سال ۸۴ اساسنامه آن تغییر کرد. در اولین سطور این اساسنامه آمده است: «تجربه پژوهشگاه دانش‌های بنیادی که بیش از یک دهه از تأسیس آن می‌گذرد از دو جهت قابل توجه است: اولاً از نظر میزان بالای تحقیقات که عمدتاً به صورت مقالات علمی در مجلات معتبر علمی ظاهر شده است و ثانیاً از لحاظ تجربه نوعی مدیریت پویا که براساس «محوریت محقق»، «استقلال مدیریتی واحدهای پژوهشی»، و «انعطاف‌پذیری در تأسیس و انحلال آنها» آنها طراحی شده است.» رئیس پژوهشگاه هم هنگامی که اینجانب را به معاونت پژوهشی برگزیدند بر محقق

اعضای حقیقی هیئت امنای ما عبارت‌اند از آقایان علی لاریجانی، غلامعلی حداد عادل، علی‌رضا مدقالچی، سید محمد حسینی و بنده [در این موقع یکی از حاضران پرسید: آیا هیئت‌امنا تا حالا تشکیل جلسه داده؟ و سخنران پاسخ داد: بله، تشکیل جلسه می‌دهد، منتها درباره تواتر این جلسات می‌توان صحبت کرد].

رکن دوم پژوهشگاه ریاست پژوهشگاه است. حالا که صحبت رئیس پژوهشگاه شد، بد نیست مطلبی را که دکتر لاریجانی ربع قرن پیش نوشته‌اند برایتان بخوانم تا ببینیم ایده‌های اولیه تأسیس پژوهشگاه چه بوده است. این مطلب را از اولین صفحه اولین شماره نشریه اخبار می‌خوانم. در اینجا باید از دکتر خسروشاهی تشکر کرد به خاطر زحماتی که در این چند ساله برای انتشار اخبار کشیده‌اند. تمام تحولات پژوهشگاه در صفحات اخبار انعکاس یافته، از تغییرات مدیران و دیدگاه‌ها و ایده‌های آنها تا انواع اطلاعات درباره فعالیت‌ها و رویدادهای پژوهشگاه. همه شماره‌های اخبار به صورت پی‌دی‌اف در وبگاه پژوهشگاه هست و دوستان می‌توانند برای اطلاع از تاریخچه‌ای‌بی‌ام به آنها نگاه کنند. خود من بسیاری از مواقع این کار را می‌کنم. دکتر لاریجانی در اولین شماره اخبار در سرمقاله‌ای با عنوان «با مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات آشنا شویم»، پژوهشگاه را به باغی تشبیه می‌کند که ما باغبانش هستیم. در این باغ، «نهال‌های خوب داریم و زمین‌های آماده. آنچه لازم است، آبیاری، رسیدگی، دفع آفات، سم‌پاشی و صبر! است، تا اینکه اینها به بار بشینند»، بعد می‌نویسند: «فیزیک نظری و ریاضیات (که شامل علوم

برای جذب دانشمندان و پژوهشگران ایرانی ... کمک به پرورش محقق در زمینه‌های موضوع تأسیس ... نشر و ترویج یافته‌های علمی در زمینه‌های فعالیت پژوهشگاه ... ارائه خدمات علمی و فنی ... بررسی و شناسایی نیازهای پژوهشی در زمینه دانش‌های بنیادی ... تأسیس مرکز خدمات شبکه‌ای با هدف برقراری ارتباط شبکه‌ای جهت ارائه خدمات به پژوهشگاه و سایر مراکز علمی و پژوهشی و متقاضیان دیگر و همچنین تلاش برای توسعه فنون مربوط به شبکه در کشور».

پژوهشگاه چگونه این کارها را انجام می‌دهد؟ براساس ارکانش. رکن‌های پژوهشگاه عبارت‌اند از هیئت‌امنا، رئیس پژوهشگاه، و شورای پژوهشگاه. اعضای حقوقی هیئت‌امنا اینها هستند: وزیر علوم، تحقیقات، و فناوری (رئیس هیئت‌امنا) و یکی از معاونانش، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا نماینده وی، رئیس پژوهشگاه (دبیر هیئت‌امنا) و چهار تا شش تن از شخصیت‌های علمی-فرهنگی کشور که بتوانند نقش مؤثری در توسعه و پیشرفت پژوهشگاه داشته باشند».

محسن علیشاهیها: در آی‌پی‌ام بیش از ۹۰ درصد کارها و تصمیمات پژوهشی برعهده خود پژوهشگاه است یعنی برخلاف مؤسسات پژوهشی دیگر، ریاست پژوهشگاه و شوراهای بالاتر از پژوهشگاه، پژوهش را هدایت نمی‌کنند بلکه فقط از آن حمایت می‌کنند.

رؤسای پژوهشکده‌ها، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی، رئیس کتابخانه، مسئول شبکه، مسئول بخش روابط بین‌الملل، و مشاور ریاست.

این سه رکنی که گفتم تقریباً تمام تصمیمات کلان پژوهشگاه را می‌گیرند، تصمیماتی از قبیل تخصیص بودجه، استخدام رسمی، و تغییر آیین‌نامه. یک مقوله دیگر در پژوهشگاه داریم که در اساسنامه نیست، و آن هیئت مؤسس پژوهشگاه است یعنی مجموعه کسانی که در تأسیس پژوهشگاه نقش داشتند. از آنها به عنوان اعضای پیشکسوت نام برده می‌شود و عبارت‌اند از محمدجواد لاریجانی، فرهاد اردلان، حسام‌الدین ارفعی، غلامرضا خسروشاهی، سیاوش شهشانی، و مهدی گلشنی. به نظر من دو اسم دیگر هم می‌توان به اینها اضافه کرد، یکی دکتر فرهادی وزیر علوم در زمان تأسیس پژوهشگاه (که وزیر فعلی علوم هم هستند) و دیگری دکتر محمدعلی نجفی که هر دو در تأسیس آی‌پی‌ام نقش داشتند ولی چون ارتباط سازمانی با پژوهشگاه نداشته‌اند جزو پیشکسوتان به حساب نمی‌آیند.

در حال حاضر ۹ پژوهشکده داریم:

۱. پژوهشکده ذرات و شتابگرها که رئیس آن از ابتدای تأسیس (در سال ۱۳۸۶) حسام‌الدین ارفعی بوده است.

۲. پژوهشکده ریاضیات که یکی از دو بخش اولیه پژوهشگاه در هنگام تأسیس (در ۱۳۶۸) بوده و رؤسای آن به ترتیب، سیاوش شهشانی، حسین ذاکری، غلامرضا خسروشاهی، سیامک یاسمی، و مسعود پورمهدیان (از ۱۳۸۸ تاکنون) بوده‌اند. این پژوهشکده شعبه‌ای هم در اصفهان دارد.

۳. پژوهشکده علوم زیستی که سه سال پیش (۱۳۹۲) از دل گروه بیوانفورماتیک (وابسته به پژوهشکده علوم کامپیوتر) بیرون آمد و رئیس آن در آغاز حمید پزشک و سپس مهدی صادقی بوده است.

۴. پژوهشکده علوم شناختی که نخست با نام «پژوهشکده سیستم‌های هوشمند (در سال ۱۳۷۵) تأسیس شد و ریاست آن به ترتیب با کارو لوکس و شاهین روحانی بود و از سال ۱۳۸۱ که نام آن به «پژوهشکده علوم شناختی» تغییر یافت ریاست آن را حسین استکی برعهده داشته است.

کامپیوتر نظری نیز می‌شود) دو زمینه اصلی هستند که مرکز می‌خواهد نهال اندیشه ناب در این دو حوزه از معارف اصیل بشری را در اذهان فعال و آماده دانش‌پژوهان به خصوص دانشجویان مستعد غرس نماید، و امکانات مورد نیاز برای رشد، توسعه و نوآوری در آنها را معین کند. تمام کارهای مرکز حول همین یک محور قابل توجه است و باید باشد. «این مطالب در سال ۷۱ بیان شده یعنی سه سال پس از تأسیس پژوهشگاه. بعد چنین آمده: «مقصود ما از تحقیقات چیست. مسلماً نوآوری و یافتن گم‌شده‌هاست. البته این بدان معنی نیست که قدر دانستن و زیاد دانستن و جامع بودن را ندانیم اما برای ما هر پروژه تحقیقاتی باید دنبال حل مسئله‌ای مجهول در سطح جهانی باشد. تعداد نوآوری‌ها ملاک ارزیابی توفیق ماست. لذا جالب‌تر کار کم‌حاصله نیستیم و در ضمن صبوری و دیسپلین را فراموش نمی‌کنیم.» و در آخر گفته شده: «لذا بر بالای در مرکز تحقیقات به تاسی از افلاطون نوشته‌ایم: هرکس نمی‌خواهد کشفی کند و با حوصله این کار را ندارد وارد نشود. بدون شک این علاوه بر شرط هندسه‌دانی است.» بعد به تشکیلات اصلی تحقیقات و نحوه اداره امور آی‌پی‌ام پرداخته است. در مجله اخبار، هر از چندی با یکی از شخصیت‌هایی که در تأسیس پژوهشگاه نقش داشتند مصاحبه شده. من به دوستان به خصوص به کسانی که علاقه‌مندند به توسعه علم، توصیه می‌کنم اینها را بخوانند. کافی است به Homepage پژوهشگاه مراجعه و در قسمت «انتشارات» روی «اخبار» کلیک کنید تا ۷۳ تا شماره اخبار را به صورت پی‌دی‌اف در اختیار داشته باشید. سومین رکن پژوهشگاه، شورای پژوهشگاه است. البته باید توضیح بدهم که پژوهشگاه در حال حاضر دو تا شورا دارد. یکی به نام شورای علمی و دیگری به نام شورای اجرایی. اما در اساسنامه فقط نام شورای پژوهشگاه بدون هیچ پسوند و پیشوندی آمده که منظور از آن، شورای علمی پژوهشگاه است. اعضای حقوقی این شورا، رئیس و معاون پژوهشی پژوهشگاه و رؤسای پژوهشکده‌ها و مراکز هستند. ما فعلاً مرکز نداریم ولی ۹ تا پژوهشکده داریم. اعضای حقیقی شورا آقایان فرهاد اردلان، غلامرضا خسروشاهی، شاهین روحانی، و رضا منصوری هستند. چنانکه گفتم، یک شورای اجرایی هم داریم که وظایف آن به امور روزمره مربوط است و جلسات آن در صورت نیاز تشکیل می‌شود. اعضای شورای اجرایی عبارت‌اند از رئیس پژوهشگاه، معاون پژوهشی، معاون مالی و اداری،

تعداد مقالات چاپ شده در سال ۱۳۹۳

ریاضیات	علوم شناختی	فلسفه تحلیلی	علوم زیستی	علوم کامپیوتر	علوم نانو	ذرات و شتابگرها	نجوم	فیزیک	مجموع
۱۱۵	۳۴	۱۰	۱۷	۴۹	۲۴	۳۴	۴۵	۴۵	۳۷۳

تعداد مقالات سال ۹۴ تا آخر پاییز: ۲۵۰

تعداد دانشجویان در سال ۱۳۹۳

ریاضیات	علوم شناختی	فلسفه تحلیلی	علوم زیستی	علوم کامپیوتر	علوم نانو	ذرات و شتابگرها	نجوم	فیزیک	مجموع
۵	۲۲	۱۰	—	۱۰	۴	۱۱	۶	۳	۷۱

ورودی‌های جدید ۹۴: فیزیک ۸؛ علوم شناختی ۵؛ علوم نانو ۴؛

تعداد دانشجویان در سال ۹۴: ۸۸

تعداد اعضای هیئت علمی در سال ۱۳۹۳

ریاضیات	علوم شناختی	فلسفه تحلیلی	علوم زیستی	علوم کامپیوتر	علوم نانو	ذرات و شتابگرها	نجوم	فیزیک	مجموع
۲۱	۱	۳	—	۷	۲	۲۶	۸	۱۶	۸۴

تعداد اعضای هیئت علمی در سال ۹۴: ۱۱۰

تعداد فارغ‌التحصیلان در سال ۱۳۹۳

ریاضیات	علوم شناختی	فلسفه تحلیلی	علوم زیستی	علوم کامپیوتر	علوم نانو	ذرات و شتابگرها	نجوم	فیزیک	مجموع
—	۳	۱	—	—	—	۶	—	۴	۱۴

شکل ۱

طی کنید و تقاضای برگزاری کنفرانس را معاون پژوهشی، هیئت رئیسه یا ریاست پژوهشگاه تصویب کنند و بعد از تصویب، بودجه‌اش تعیین می‌شود و پژوهشکده یا محقق کنفرانس را برگزار می‌کند ... خلاصه اینکه در آن مرکز، هیئت رئیسه و یا شورای علمی پژوهشگاه نقش هدایت پژوهش را در پژوهشگاه به عهده دارند. ولی روال کار در پژوهشگاه ما فرق می‌کند. ریاست پژوهشگاه و شوراهای بالاتر از پژوهشکده، پژوهش را هدایت نمی‌کنند بلکه فقط از آن حمایت می‌کنند. مثلاً اگر کسی بخواهد کنفرانس برگزار کند، خود پژوهشکده درباره آن تصمیم می‌گیرد. اگر بخواهند کسی را استخدام کنند خودشان تصمیم می‌گیرند، و همین طور در پذیرش دانشجو مختارند. وظیفه رئیس پژوهشگاه و شورای بالاتر حمایت از این تصمیمات است و البته اتخاذ تصمیم‌های کلی و کلان.

در مراسم سال گذشته آمارهای مربوط به پژوهشگاه در سه سال ۹۰، ۹۱ و ۹۲ را ارائه کردم که در اخبار شماره ۷۴ به چاپ رسیده است. در این جلسه، آمار تفضیلی سال ۹۳ و آمار اجمالی سال ۹۴ تا آخر پاییز را ارائه می‌کنم، با این تذکر که این آمار ممکن است صددرصد دقیق نباشد و کمی تغییر کند. [در اینجا سخنران آماری را که در جدول‌های شکل ۱ آمده است ارائه داد].

من حدود یک ماه پیش نامه‌ای فرستادم برای رؤسای بخش‌ها و پژوهشکده‌ها که سه تا از موفقیت‌های پژوهشکده یا بخش خودشان در سال گذشته را که از نظر آنها مهمترین موفقیت‌ها بوده ذکر کنند. غالب پژوهشکده‌ها جذب پژوهشگران ممتاز از داخل و خارج کشور و تربیت

۵. پژوهشکده علوم کامپیوتر که از آغاز (۱۳۸۲) ریاست آن بر عهده حمید سربازی آزاد بوده است.

۶. پژوهشکده علوم نانو که رئیس آن از بدو تأسیس (۱۳۸۲) هاشم رفیعی تبار بوده است.

۷. پژوهشکده فلسفه تحلیلی به ریاست حمید وحید دستجردی از آغاز (۱۳۸۳) تاکنون.

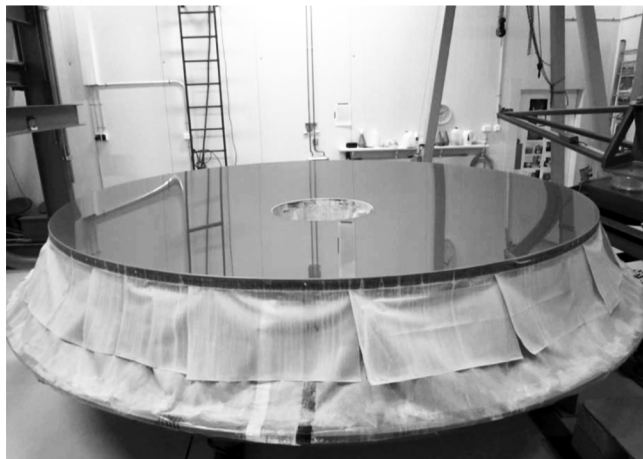
۸. پژوهشکده فیزیک که مانند پژوهشکده ریاضیات یکی از دو بخش اولیه تشکیل‌دهنده پژوهشگاه (در سال ۱۳۶۸) بوده و رؤسای آن به ترتیب حسام‌الدین ارفعی، شاهین روحانی، فرهاد اردلان، امیر آقامحمدی، مجدداً فرهاد اردلان، محسن علیشاهیها، محمد مهدی شیخ جباری، رضا عسگری، و مجدداً محمد مهدی شیخ جباری بوده‌اند.

۹. پژوهشکده نجوم که از بدو تأسیس (در ۱۳۸۵) تا پاییز ۱۳۹۱ ریاست آن بر عهده رضا منصوری و سپس بر عهده حبیب قرار خسروشاهی بوده است.

باید توضیح بدهم که بیش از ۹۰ درصد کارها و تصمیمات پژوهشی بر عهده خود پژوهشکده‌هاست و به خاطر این استقلال، پژوهشکده‌ها و رؤسای و شوراهای آنها خیلی فعال هستند، چون بیشتر تصمیم‌ها را خودشان باید بگیرند و از این لحاظ تفاوتی هست بین پژوهشگاه ما و دیگر پژوهشگاه‌ها، چون در پژوهشگاه‌های دیگر، هیئت مدیره و شورای علمی‌اش خیلی فعال‌ترند، مثلاً اگر شما بخواهید یک کنفرانس هم برگزار کنید، باید سلسله مراتبی را

علی سراج، دانشجوی دکتری فیزیک

تصویری از آینه اصلی تلسکوپ رصدخانه ملی ایران

نظر بنده IPM از کارآمدترین مجموعه‌های کشور در حوزه هدف‌گذاری خود بوده است. سازوکارهای پژوهشگاه طوری طراحی شده‌اند که منجر به بالاترین بازدهی علمی شوند. برخورد کارمندان و روان بودن فرایندهای اداری، حضور در اینجا را لذت‌بخش می‌کند. بنابراین جا دارد از همه کادر مدیریتی و اجرایی پژوهشگاه تشکر ویژه بکنم.

بعد اصلی IPM علم است. حضور استادان و محققان درجه یک باعث شده که ما بتوانیم یک مجموعه قابل رقابت در عرصه جهانی داشته باشیم و این باعث افتخار است. بنابراین جا دارد از همه استادان بزرگوار به خصوص استادان پژوهشکده فیزیک تشکر کنم و خداقوت بگویم.

اما حرکت در مسیر پیشرفت همچنان ادامه دارد و در این راه، دیدن مشکلات و چاره‌اندیشی برای حل آنها بسیار ضروری است. مطمئناً مجموعه مدیریت پژوهشگاه و همچنین پژوهشکده‌ها به صورت مستمر مشغول به این کار هستند، و لذا آنچه که در ادامه می‌گویم، صرفاً نکات خامی است که به عنوان بازخوردی از طرف یک دانشجو، ممکن است مفید باشد.

نکته اول اینکه IPM باید یک مجموعه یادگیرنده باشد، به این معنا که دستاوردها و تجربه‌های موفق گذشته را حفظ کند و به کارگیرد. اما متأسفانه می‌بینیم که همیشه این‌طور نیست. برای مثال، تجربه موفق مدرسه ریسمان که در سطح بین‌المللی برگزار می‌شد، اکنون تا حد زیادی به فراموشی سپرده شده است. در صحبتی که من با یکی از فیزیکدانان هندی جوان اما شناخته شده داشتم، وی مدرسه ریسمان IPM را به عنوان یک خاطره خیلی مفید و جذاب به خاطر داشت.

باید با رویکردی حرفه‌ای و فارغ از احساسات در جهت پیشرفت پژوهشگاه به عنوان یک کل تلاش کرد و در این راستا، همکاری و هم‌افزایی مساعی استادان ضروری است. به نظر می‌رسد سیاست‌گذاری پژوهشگاه باید به

تصویری از پایگاه سامانه خودکار اندازه‌گیری دید گرگش

دانشجویان با استانداردهای بالا را از مهمترین توفیقات خود دانسته‌اند. همچنین برگزاری همایش‌های بین‌المللی و میزبانی پژوهشگران برجسته، ایجاد و گسترش روابط علمی بین‌المللی، چاپ مقالات شاخص در مجلات بسیار معتبری از قبیل ساینس و بعضی از مجلات مشابه دیگر، کسب پژوهانه و جایزه‌های علمی داخلی و بین‌المللی، جزو دستاوردهای مهم ذکر شده‌اند. مسئولان طرح‌های ملی نیز که پژوهشگاه مجری آنهاست، طراحی و ساخت بعضی سامانه‌ها و قطعات را جزو موفقیت‌های مهم خود دانسته‌اند. مجموعه کامل پاسخ‌های دریافت‌شده از پژوهشکده‌ها و بخش‌ها را به صورت کتابچه‌ای در اختیار همه اعضای پژوهشگاه قرار خواهیم داد. حالا می‌خواهم دو عکس به شما نشان دهم [سخنران در اینجا تصویری از آینه اصلی تلسکوپ رصدخانه ملی و تصویری از پایگاه سامانه خودکار اندازه‌گیری دید گرگش (که روی قله گرگش نصب می‌شود و طراحی و ساخت آن در پژوهشکده نجوم انجام شده) همراه با توضیحاتی نشان داد و سخنرانی خود را به پایان رساند].

سخنران بعدی، علی سراج از دانشجویان دکتری پژوهشکده فیزیک بود که در سخنرانی خود چنین گفت: از من خواسته شده که به عنوان یک دانشجوی دکتری، درباره حضور بیش از چهار ساله‌ام در پژوهشگاه صحبت کنم. به

علی سراج: سیاست‌گذاری پژوهشگاه باید به سمت وحدت‌بخشی به مجموعه‌های موازی، و همچنین افزایش تعامل بین بخش‌های مختلف فعال در پژوهشگاه برود.

غلامرضا خسروشاهی، از پیشکسوتان پژوهشگاه

سپس غلامرضا خسروشاهی از پیشکسوتان پژوهشگاه طی سخنانی چنین گفت: در سال‌های اخیر هر وقت سخنرانی می‌کنم، فکر می‌کنم شاید آخرین بار باشد چون به هر حال ما در اواخر عمر خویش هستیم، هر چند به قول دکتر اردلان، این اصطلاح «اواخر عمر» خوش تعریف (well-defined) نیست. معلوم نیست از کی شروع می‌شود و تا کی ادامه دارد. در اینجا به عنوان یکی از پیشکسوتان پژوهشگاه که بیست‌وهفت سال از عمر خود را در این مؤسسه گذرانده، می‌خواهم دو نکته را تذکر بدهم ولی قبلاً به ذکر خاطره‌ای از گذشته می‌پردازم.

قبل از تأسیس IPM، من و عده‌ای دیگر سه چهار سالی می‌رفتیم به سازمان انرژی اتمی و در آنجا مرکزی برای تحقیقات در فیزیک و ریاضیات ایجاد کرده بودیم. اعضای اولیه آن مرکز، اردلان و ارفعی بودند و من و محمودیان، در آنجا اتاق کار نداشتیم. فیزیکی‌ها اتاقکی گرفته بودند، ولی من و محمودیان می‌رفتیم در سالن سخنرانی می‌نشستیم و با هم کار می‌کردیم هیچ کسی هم با ما کار نداشت. ولی همین با هم بودن، خیلی برای ما جالب و مفید و پر بار بود. در آن شرایط سخت جنگ، کمتر کسی پیدا می‌شد که بیاید درباره مسئله ترکیبیات یا درباره ریسمان، صحبت و کار کند، همه فرار می‌کردند از تهران. ولی ما با اشتیاق عجیبی می‌رفتیم آنجا می‌نشستیم، حتی بعضی روزها مباران بود، ولی ما اهمیت نمی‌دادیم چون می‌خواستیم فلان مقاله پژوهشی را فلان زمان به دست ادیتور برسانیم.

در اوائل تأسیس این پژوهشگاه هم جا خیلی تنگ بود. فیزیکدان‌ها می‌گفتند نیازی نیست محققان در اینجا جمع شوند و می‌توانند در خانه کار کنند. می‌گفتند مؤسسه لاندو مسکو هم جا برای حضور فیزیکی محققان ندارد. ولی من مخالف بودم چون معتقد به کار دسته‌جمعی هستم. حالا هم در کمیته ممیزی پژوهشگاه، که من هم در آن عضویت دارم، یکی از سؤالات من همیشه این است که فرد مورد نظر تا چه حد می‌تواند با بقیه تعامل داشته باشد. چقدر می‌تواند وقت بگذارد برای حضور در اینجا و همکاری با محققان دیگر. ببینید، در دانشگاه‌ها اگر این دانشجویان دکتری نبودند اصلاً مقاله پژوهشی در نمی‌آمد چون معمولاً استادان با همکاران

سمت وحدت‌بخشی به مجموعه‌های موازی، و همچنین افزایش تعامل میان بخش‌های مختلف فعال در پژوهشگاه بود. اینکه کدام پژوهشکده‌ها در یک ساختمان در کنار یکدیگر باشند، می‌تواند با توجه به این نکته تعیین شود. به عنوان مثال، در کنار هم بودن پژوهشکده‌های ریاضی و فیزیک می‌تواند برکات زیادی داشته باشد.

نکته دوم، مسئله نیروی انسانی در IPM است. متأسفانه پژوهشگاه دسترسی مستقیمی به دانشجویان مستعد در دانشگاه‌ها ندارد. بخش اعظم این دانشجویان بدون آنکه حتی یک بار از نزدیک با پژوهشگاه آشنا شده باشند، برای ادامه تحصیل به خارج از کشور می‌روند. در میان دانشجویان مستعد باقیمانده نیز، پژوهشگاه دسترسی خود را به سازوکارهای ناکارآمدی مانند پذیرش از طریق کنکور محدود کرده است. به نظر می‌رسد تعریف و انعقاد قراردادهای کوتاه‌مدت برای دانشجویان کارشناسی ارشد، به منظور آشنا کردن آنها با فضای پژوهشگاه و ترغیب آنها به پیوستن به پژوهشگاه در دوره دکتری یا بعد از آن مفید باشد.

مسئله دیگری که می‌خواهم به آن اشاره کنم، ضعف اطلاع‌رسانی در مورد فعالیت‌های پژوهشگاه است. امروز خیلی از دانشگاه‌های دنیا (مثلاً در شرق آسیا) که خیلی از IPM ضعیف‌تر هستند، برای جذب دانشجویان و محققان پسادکتری در سطح جهانی اطلاع‌رسانی می‌کنند و از این طریق بهترین گزینه‌ها را انتخاب می‌کنند، اما ما این کار را نمی‌کنیم. همین‌طور می‌توان در مورد کنفرانس‌ها و برنامه‌های علمی پژوهشگاه بدون کمترین هزینه از طریق وبسایت‌های بین‌المللی مربوطه اطلاع‌رسانی کرد، که متأسفانه پژوهشگاه از این امکانات استفاده نمی‌کند. باید توجه کرد که رفت‌وآمدهای علمی تأثیر به‌سزایی در رونق بخشی به مجموعه‌های علمی دارد و هزینه‌های زیادی در سطح جهان برای این منظور صرف می‌شود.

آخرین مطلبی که عرض می‌کنم در مورد آینده دانشجویان دکتری است. علی‌رغم اینکه فارغ‌التحصیلان دکتری پژوهشگاه از سطح علمی بالایی برخوردار هستند، متأسفانه به طور میانگین نمی‌توانند از دانشگاه‌های خوب خارج از کشور برای دوره پسادکتری پذیرش بگیرند. از طرف دیگر، دوره پسادکتری برای کسب استقلال پژوهشی لازم است. در موارد زیادی دیده‌ایم که به دلیل همین عدم استقلال پژوهشی و فشار ناشی از مسئله تدریس، فارغ‌التحصیلان بعد از جذب در هیئت علمی دانشگاه‌ها دچار نوعی افت پژوهشی می‌شوند. در کشورهای مختلف، بودجه‌هایی به منظور فرستادن فارغ‌التحصیلان دکتری به خارج از کشور برای یک دوره پژوهشی پسادکتری وجود دارد. این امر باعث می‌شود آنها بتوانند تجربه حضور در محیط‌های درجه یک را کسب کنند. به نظر می‌رسد وزارت علوم و بنیاد ملی نخبگان باید تدابیری در این زمینه بیندیشند.

آنگاه نوبت سخنرانی به مجتبی محمدی نجف‌آبادی از پژوهشگران پژوهشکده ذرات و شتابگرها و از همکاران سرن رسید. متن این سخنرانی به طور جداگانه با عنوان «تجربه کار علمی در یک همکاری آزمایشگاهی بین‌المللی» در همین شماره اخبار به چاپ رسیده است.

مدیران ما نباید در دوره مدیریت خود برای فرصت مطالعاتی به خارج بروند. مدیران محترم پژوهشگاه باید کار در اینجا را افتخار بزرگی بدانند و عمده وقت و انرژی خود را به آن اختصاص دهند تا بتوانند اثرگذار باشند.

این مؤسسه در ایران منحصر به فرد است. پس برای حفظ و پیشبرد اینجا باید تلاش جانانه کرد. دکتر لاریجانی ظاهراً در مورد بعضی مدیران صبر ایوب دارند.

به نظر من معاونت‌های پژوهشی و مالی باید تقویت شوند و کادر داشته باشند و گزارش‌های مفصل و مکتوب درباره پیشرفت پژوهشکده‌ها به ریاست پژوهشگاه بدهند. پژوهشکده‌ها باید شوراها را جدی بگیرند، افراد خوبی در شوراها بگذارند تا مسائل کاملاً حل‌گشایی شود.

و اما حرف آخر. این جلسات که سالی یک مرتبه تشکیل می‌شود بهتر است با یک مقدار هنر اندکی تلطیف شود. این کار کلاً در پژوهشگاه انجام نمی‌شود در حالی که مثلاً هر از چندی می‌شود در اینجا فیلم نمایش داده شود یا موسیقی نواخته شود، برای اینکه تحقیقات کار خیلی سختی است و گاهی تلطیف جو مفید است. من در یکی از این جلسات سالانه خواستم شعری بخوانم که دکتر علیشاهیها وقت ندادند. حالا که به من فرصت داده‌اند شعر «پیام به انشتن» شهریار را برای شما می‌خوانم.

محمدحسین شهریار اهل تبریز و شاید آخرین ملک‌الشعرای ایران است. هرکسوری، هر ملتی، یک هنر سرآمد دارد. هنر سرآمد ایران شعر است که نوع سنتی و کلاسیک آن بیش از ۱۱۰۰ سال عمر دارد و سبک‌های مختلف داشته، از قبیل خراسانی، عراقی، هندی، که این سبک‌ها، سبک‌های زمانی بوده نه مکانی. در دوران مشروطه، شعر فارسی به مضامین نو در زمینه اجتماعی و سیاسی رو آورده و بالاخره نیما یوشیج با کنار گذاشتن قالب‌های کهن، شعر نو فارسی را بنیان گذاشته. شاید شهریار آخرین شاعر کلاسیک ایرانی باشد. ولی دو قطعه شعر نو هم دارد، یکی «ای وای مادر» که شعر خیلی معروف و زیبایی است. و یکی هم «پیام به انشتن».

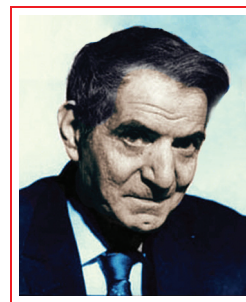
خود کار نمی‌کنند و مقاله‌های مشترک تولید نمی‌شود. فرهنگ این کار وجود ندارد. ولی پژوهشگاه فرهنگ کار دسته‌جمعی را به وجود آورده و باید آن را استحکام ببخشد. کار گروهی در دنیا بسیار رواج دارد. مثلاً در ریاضیات گروه‌هایی درست شده به اسم polymath که گاه تا ۲۰ نفر با اسکایپ برای حل مسئله بزرگی همکاری می‌کنند و حدس مهمی را حل می‌کنند. این که شخصی دفتر کار در آی‌پی‌ام بگیرد و از آن استفاده نکند واقعاً کفران نعمت است. کسی که می‌گوید هفته‌ای فلان قدر اینجا می‌آید و یا عضو ثابت اینجا است، باید واقعاً بیاید. باید بهانه‌های مختلف از قبیل امتحان دکتری یا سمینار در جای دیگر و غیره را از خودمان بگیریم و چراغ اینجا را روشن نگه داریم و با همکاری هم به تحقیق بپردازیم. حرف اول من این است.

حرف دوم من درباره مدیریت هاست. همان‌طور که دکتر علیشاهیها گفتند، واقعاً تمام کارهای تحقیقاتی و علمی اینجا در پژوهشکده‌ها انجام می‌شود. پژوهشکده‌ها طبق اساسنامه از لحاظ مالی مستقل شده‌اند و اختیار تصمیم‌گیری را در اغلب موارد در دست دارند. بنابراین، مدیریت پژوهشکده سبب بسیار حساسی است. مدیریت‌های تحقیقاتی با مدیریت‌های آموزشی که در دانشگاه‌ها مرسوم است تفاوت دارند، اینجا هر پژوهشگری، دنیایی است برای خودش. مشکلاتی دارد. اتفاقاتی برایش می‌افتد. گرفتاری دارد. باید رئیس پژوهشکده در محل حاضر باشد و به این ظرایف برسد. نمی‌شود از راه دور و با وقت کم مدیریت کرد. اوایل که اینجا تشکیل شد، حُب یک عده مدیر شدند. آن موقع قانون نانوشته‌ای وجود داشت که یک مدیر نمی‌توانست همزمان در جای دیگری سمتی داشته باشد، مثلاً در دانشگاه خودش، کار مدیریتی بکند. ولی حالا عده‌ای از مدیران ما در دانشگاه‌های خودشان هم کار مدیریتی دارند. حُب این خیلی بد است. همین‌طور،

غلامرضا خسروشاهی: معاونت‌های پژوهشی و مالی باید تقویت شوند و کادر داشته باشند و گزارش‌های مکتوب و مفصل درباره پیشرفت پژوهشکده‌ها به ریاست پژوهشگاه بدهند. پژوهشکده‌ها باید شوراها را جدی بگیرند، افراد شایسته‌ای برای عضویت در شوراها منصوب کنند تا مسائل کاملاً حل‌گشایی شود.

انشستن ناز شست تو!

نشان دادی که جرم و جسم چیزی جز انرژی نیست
اتم تا می‌شکافد جزو جمع عالم بالاست
به چشم موشکاف اهل عرفان و تصوّف نیز
جهان ما حباب روی چین آب را ماند
من ناخوانده دفتر هم که طفل مکتب عشقم
جهان جسم، موجی از جهان روح می‌دانم
اصلت نیست در مادّه

پیام به انشتن (اینشتین)

انشتن صد هزار احسن ولیکن صد هزار افسوس
حریف از کشف و الهام تو دارد بمب می‌سازد
انشتن اژدهای جنگ!....
جهنم کام وحشتناک خود را باز خواهد کرد
دگر پیمانه عمر جهان لبریز خواهد شد
دگر عشق و محبت از طبیعت قهر خواهد کرد
چه می‌گویم؟

مگر مهر و وفا محکوم اضمحلال خواهد بود؟
مگر آه سحرخیزان سوی گردون نخواهد شد؟
مگر یک مادر از دل «وای فرزندم» نخواهد گفت؟

اینشتین بغض دارم در گلو دستم به دامانت
نبوغ خود به کام التیام زخم انسان کن
سر این ناجوانمردان سنگین دل به راه آور
نژاد و کیش و ملیّت یکی کن ای بزرگ استاد
زمین، یک پایتخت امپراطوری وجدان کن
تفوق در جهان قائل مشو جز علم و تقوا را
انشتن نامی از ایران ویران هم شنیدستی؟
حکیم، محترم می‌دارم مهد ابن سینا را
به این وحشی تمدّن گوشزد کن حرمت ما را
انشتن پا فراتر نه جهان عقل هم طی کن
کنار هم بین موسی و عیسی و محمّد را
کلید عشق را بردار و حلّ این معتا کن
و گر شد از زبان علم این قفل کهن واکن
انشتن باز هم بالا
خدا را نیز پیدا کن

انشتن یک سلام ناشناس البته می‌بخشی
دوان در سایه‌روشن‌های یک مهتاب خلیایی
نسیم شرق می‌آید، شکنج طرّه‌ها افشان
فشرده زیر بازو شاخه‌های نرگس و مریم
از آن‌هایی که در سعدیه شیراز می‌رویند
ز چین و موج دریاها و پیچ و تاب جنگل‌ها
دوان می‌آید و صبح سحر خواهد به سر کویند
در خلوت سرای قصر سلطان ریاضی را

درون کاخ استغنا، فراز تخت اندیشه
سراز زانوی استغراق خود بردار
به این مهمان که بی‌هنگام و ناخوانده است، در بگشا
اجازت ده که با دست لطیف خویش بنوازد
به نرمی چین پیشانی افکار بلندت را
به آن ابریشم اندیشه‌هایت شانه خواهد زد
نبوغ شعر مشرق نیز با آیین درویشی
به کف جام شرابی از سیوی حافظ و خیام
به دنبال نسیم از در رسیده می‌زند زانو
که بوسد دست پیر حکمت دانای مغرب را
انشتن آفرین بر تو!

خلاء با سرعت نوری که داری، درنوردیدی
زمان در جاودان پی شد، مکان در لامکان طی شد
حیات جاودان کز درک بیرون بود پیدا شد
بهشت روح علوی هم که دین می‌گفت جز این نیست
تو با هم آشتی دادی جهان دین و دانش را

خوشامد می‌گویم به همه عزیزانی که در این جمع هستند. اولاً تشکر می‌کنم از دکتر علیشاهیها به خاطر تنظیم این برنامه. به نظرم چیزی که در این مراسم کم داریم، چند تا جایزه است؛ انشاءالله شما تدارک ببینید تا چه در طول سال و چه در جلسه سالانه آینده، براساس ضوابطی، به دانشجویها، پست‌داک‌ها، و اعضای هیئت علمی‌مان جوایزی اهدا کنیم. فرم و نحوه کار را با مشورت رؤسای پژوهشکده‌ها تنظیم کنید.

خیلی ممنون، ناهار خوبی داشته باشید، سال خوبی هم داشته باشید. سخنران بعدی، محمدجواد لاریجانی رئیس پژوهشگاه بود.

سخنرانی رئیس پژوهشگاه

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم، بسم الله الرحمن الرحیم

تدریج گرفته می‌شود. در اینجا کسی نمی‌تواند زیرآب کسی را بزند؛ از کسی سعایت کند. البته من آدم «خوش‌گوشی» هستم، خوب گوش می‌دهم. ولی تصمیمات پژوهشگاه همیشه با طمأنینه و به طور بطئی و کاملاً شفاف گرفته می‌شود. بنابراین کسی نگرانی شغلی در هیچ موردی نخواهد داشت.

از صحبت‌های آقای سراج، دانشجوی عزیزمان، خیلی استفاده بردم، پیشنهادهای خیلی خوبی دادند. اما درمورد تبلیغات و اطلاع‌رسانی به نظر قدری افراط و تفریط داریم ولی همیشه به یک اصل توجه داشته‌ایم: در کشور ما افراد به سرعت تبدیل به «نوابیغ» می‌شوند یعنی به ادعاهای عجیب و غریب و عوام‌فریبی رومی‌آوردند و این خطر خیلی بزرگی است. لذا از ابتدای تأسیس پژوهشگاه جزو اولین مصوبات ما این بود که تبلیغات نباید داشته باشیم و فقط عندالزوم اطلاع‌رسانی کنیم. ما دسترسی به رسانه‌ها داریم ولی دوست نداریم هر روز بگویم کشفی کرده‌ایم که دنیا را زیرورو کرده و از نوع خارجی‌اش خیلی بهتر است و خیلی درآمد دارد و فلان و بهمان. اکتشافات خوبی در پژوهشگاه صورت می‌گیرد ولی، لازم نیست آنها را در تلویزیون تبلیغ کنیم، تلویزیون برای عموم است، حال آن‌که مخاطب ما جامعه علمی است. بنابراین ما تبلیغ نمی‌خواهیم، یک نوع اطلاع‌رسانی حرفه‌ای می‌خواهیم. البته ما باید در دانشگاه‌ها برنامه‌هایی برای توضیح و توصیف کارهای خودمان برگزار کنیم. به خصوص که ما روی نیروها سرمایه‌گذاری می‌کنیم و برایمان مهم نیست نیرو مال کجاست، یک نیروی علمی هر جا باشد مال پژوهشگاه است.

در خاتمه پیشنهاد می‌کنم که خوب است جلسات ماهانه‌ای بگذاریم شبیه colloquium‌های خیلی open، که در آنجا افراد خودمان و میهمانان درباره مرزهای پیشرفته علم، جهاتی که لازم است در آن جهات کار کنیم، کارهایی که در داخل پژوهشگاه یا یک جامعه تحقیقاتی مثل پژوهشگاه می‌تواند انجام شود، بحث کنند. مثلاً به نظر من سرمایه‌گذاری پژوهشگاه در حوزه بایو [زیست] یک سرمایه‌گذاری بسیار اساسی است، و انشاءالله ما در ده سال آینده به طور جدی می‌خواهیم در این قسمت سرمایه‌گذاری کنیم پژوهشکده علوم زیستی ثمره زحمات دکتر پزشک و دکتر صادقی است. اگرچه این پژوهشکده تازه تأسیس شده ولی سال‌ها این گروه مشغول کار بوده و اکتشافات خوبی داشته است. می‌خواهم بگویم که یک دیدگاه فراتر درباره دانش بشر را باید در جامعه علمی پژوهشگاه به‌پروانیم و توسعه دهیم.

محمدجواد لاریجانی، رئیس پژوهشگاه

تشکر می‌کنم از بحث‌هایی که دکتر محمدی داشت. دکتر محمدی یکی از افتخارات پژوهشگاه و محقق بسیار موفقی در مجموعه همکاری‌های ما با سرن است. ما برایش آینده بسیار روشنی را آرزو داریم، و پژوهشگاه هم با همه امکانات از ایشان و همکاری‌های پشتیبانی می‌کند. همین‌طور باید از دکتر ارفع‌ی تشکر کنم که علی‌الاصول پایه‌گذار همکاری با سرن بود در زمانی که خیلی‌ها به این همکاری اعتقاد نداشتند، و واقعاً هم زحمت کشید. ما در سال ۹۵، مبلغی حدود ۵۰ هزار یورو برای سرمایه‌گذاری در سرن توانستیم از دولت بگیریم. فعلاً وضع بودجه مراکز علمی بسیار بد است، البته ما مشکلات را می‌فهمیم. به هر صورت، پژوهشگاه توانست از جاهای مختلف، حداقل لازم را برای همکاری با سرن تأمین کند. چیزی که بی‌بولی ما را جبران می‌کند فرهیختگی محققان و دانشجویان ماست. دستاوردهایی که اینها دارند برای پژوهشگاه بسیار بارز است.

می‌خواهم نکته‌ای را به عنوان برادر کوچک‌تان بگویم و آن این است که در اخلاق علمی اسلامی، تواضع بسیار چیز مهمی است، و نکته‌ای اساسی است اولاً برای خود عالیم. عالیم هر چقدر سوادش بالاتر رود، متواضع‌تر می‌شود مانند درختی که هر چه بارش بیشتر باشد، شاخه‌هایش پایین‌تر می‌آید. تواضع سبب می‌شود که حرف دیگران را راحت گوش بدهیم و سؤالات را پاسخ بدهیم و تعامل علمی داشته باشیم. به نظر من در پژوهشگاه باید به این اخلاق دامن بزنیم، و تعامل علمی و مباحثات علمی حتی با افرادی که از لحاظ شخصی از آنها خوشمان نمی‌آید داشته باشیم، به خاطر اینکه ما باید رفتار کاملاً حرفه‌ای با هم داشته باشیم.

نکته‌ای که دکتر خسروشاهی گفت، اساساً درست است به این معنا که مدیریت‌ها علی‌الاصول باید حضوراً نیروهای پژوهشکده را هدایت کنند. درباره «صبر ایوب» که ایشان به من نسبت دادند باید بگویم که در پژوهشگاه هیچ چیزی یک‌شبه تغییر نمی‌کند، مدیران، مسئولان، و محققان می‌توانند شب را راحت بخوابند چون ما نصفه‌شب هیچ تصمیم عجیبی نمی‌گیریم. اگر بنا باشد تغییری انجام شود، طبیعتاً ماه‌ها درباره آن بحث می‌شود، و بحث‌ها منتشر می‌شود، تصمیم‌ها بدون هیچ عجله‌ای و به

محمدجواد لاریجانی: در پژوهشگاه هیچ چیزی یک‌شبه تغییر نمی‌کند. اگر بنا باشد تغییری انجام شود، ماه‌ها درباره آن بحث می‌شود، بحث‌ها منتشر می‌شود، و تصمیم‌ها همیشه با طمأنینه و بدون عجله و به طور کاملاً شفاف گرفته می‌شود.

اکتشافات خوبی در پژوهشگاه صورت می‌گیرد ولی لازم نیست آنها را در تلویزیون برای عموم تبلیغ کنیم. ما تبلیغ نمی‌خواهیم، یک نوع اطلاع‌رسانی حرفه‌ای می‌خواهیم.

هم می‌پیوندند و به مسائل علمی خیلی مهم دربارهٔ عالم واقع می‌پردازند. این فعالیت‌ها بخشی از چشم‌اندازی است که ما راجع به پژوهشگاه داریم. الان به خاطر مشکلات اقتصادی، دوران سختی برای دانش ایرانی است، و از همه بدتر، همین چیزی است که اخیراً کنگرهٔ آمریکا تصویب کرده و بیش از اینکه تجار را تحت تأثیر قرار دهد به ترافیک علمی کشور ما آسیب می‌زند. طبق این قانون یک دانشمند فرانسوی، انگلیسی، یا هلندی که به ایران می‌آید، وقتی بعداً بخواهد به آمریکا برود، مشکلاتی خواهد داشت و باید ویزا بگیرد. این شاید خصمانه‌ترین کاری بود که نسبت به جامعهٔ علمی ایرانی می‌شد انجام داد. البته ما ایرانی‌ها هم بلدیم در مقابل کارهایی انجام دهیم. در چنین شرایطی هم پژوهشگاه باید پرچمدار پیشرفت علمی و تحولات علمی در کشور باشد... و انشاءالله دستاوردهای بزرگی داشته باشد. پژوهشگاه کمافی سابق باز هم آدم‌ها را می‌بیند و به آنها توجه دارد، ما ساختمان و دپارتمان نمی‌بینیم. برای همه آرزوی توفیق داریم. انشاءالله موفق باشید، و سال آینده باز هم شما را در این جلسه زیارت کنیم و آقای علیشاهیها هم قول بدهد که در جلسهٔ سال آینده جوایزی تدارک ببیند. والسلام علیکم ورحمة‌الله. ■

و این انعکاس ملی خواهد داشت یعنی کارهایی که اینجا انجام می‌دهیم بعد از مدتی در کشور و دانشگاه‌ها منعکس می‌شود. آن وقتی که رشتهٔ علوم شناختی در پژوهشگاه تأسیس شد تقریباً در ایران مهجور بود، خوشبختانه الان توجه زیادی به آن می‌شود. آن موقعی که دکتر رفیعی تبار بحث نانو را در ایران مطرح کرد، خیلی تازگی داشت و آن را در انواع جلسات تبلیغ و ترویج می‌کرد، الان یک حوزهٔ بسیار فعال است، یعنی کارهای شما تأثیر خوبی در سطح ملی دارد. همکاری با سرن هم از این نوع است. پیشنهادم این است که کلاً دربارهٔ همکاری با سرن جلسه‌ای داشته باشیم و محققان ما از نزدیک با آن آشنا بشوند، میزان زحمات و دستاوردهای بچه‌های ما در سرن خیلی فراتر از چیزی است که دکتر محمدی در یک زمان کوتاه توانست به طور موجز برآید.

من چون این گزارش‌ها را دنبال می‌کنم، شاید از برخی از دوستان بیشتر در جریان باشم، این حوزه‌هایی که اشاره کردم، مثل حوزهٔ بایو، حوزه‌های میان‌رشته‌ای هستند. نکتهٔ مهم در این رشته‌ها این است که جمعی از ریاضیدانان و فیزیکدانان و زیست‌شناسان و متخصصان کامپیوتر و غیره به